

Поліпшувати далі підготовку студентів до викладання в середній школі

ЗАКІНЧИВСЯ 1956/57 навчальний рік. Університет випустив новий великий загін молодих спеціалістів; чимало з них з ентузіазмом молодості працюватимуть на промислових підприємствах, в культурних установах, в науково-дослідних і навчальних інститутах, але більша частина випускників піде в середню школу на педагогічну роботу.

Останнім часом ректорат, професорсько-викладацький склад громадські організації нашого університету приділяють багато уваги поліпшенню навчально-виховного процесу і, зокрема, покращенню підготовки студентів до викладання в середній школі, досягши в цьому деяких успіхів. Але в цій справі зроблено далеко не все можливе і тому хиб ще багато.

Недоліки в підготовці студентів до викладацької діяльності в середній школі властиві не тільки нашому, але й іншим університетам України. В травні місяці цього року колегія Міністерства вищої освіти УРСР заслухала доповідь ректора Одеського державного університету проф. Лебедева про стан підготовки студентів ОДУ до викладання в середній школі. Колегія відзначила, що підготовка студентів до роботи в політехнічній середній школі ще не відповідає зростаючим вимогам. Так, студенти фізико-математичного факультету Одеського університету недостатньо володіють технікою і методикою шкільного експерименту з фізики, не обізнані з слюсарними, токарними і іншими верстатами, не мають потрібних знань з машинознавства і практичних навиків, необхідних майбутньому вчителю для проведення лабораторних занять з учнями і для демонстрування дослідів з фізики. На факультеті зовсім не практикуються курсові і дипломні роботи з методики викладання фізики, хоча переважна більшість випускників направляється на роботу саме в середні школи.

На біологічному факультеті ОДУ припинили роботу гуртки юних натуралістів, якими керували студенти старших курсів. На факультетах немає методичних кабінетів. Є істотні недоліки в організації педагогічної практики студентів — викладачі основних курсів не беруть участі в керівництві підпрактикою, серед групових методистів — до 50% вчителів середніх шкіл, під час підпрактики більшість студентів зосереджує свою увагу лише на проведенні уроків і зовсім мало займається виховною роботою і т. ін.

Не важко бачити, що чимало перелічених недоліків в підготовці студентів ОДУ до викладання в середній школі властиві і нашому Харківському університету. У нас ще далеко недостатня увага приділяється педагогічним і методичним дисциплінам. В процесі навчання і під час педагогічної практики студенти не набувають потрібних навиків виховної роботи в школі; не практикуються курсові і дипломні роботи з фахових методик, з педагогіки і психології; на ряді факультетів досі не організовано кабінетів методики викладання. В університеті немає гуртків педагогіки і фахових методик, не створено кабінету навчальної кінематографії. Студенти — майбутні вчителі, не читають педагогічних газет і журналів, мало цікавляться спеціальною методичною літературою.

Всі ці недоліки не можуть не відбиватися негативно на якості підготовки випускників нашого університету до викладання в середній школі. Про це багато говорять між собою студенти, про це вони пишуть і в листах до редакції. В одному з попередніх номерів нашої газети було надруковано лист групи студентів IV курсу географічного факультету, в якому вони пишуть про своє незадоволення навчальним планом, за яким працює нині географічний факультет. Незважаючи на те, що цей факультет готує переважно вчителів, дуже мало уваги приділяється шкільній географії та методиці її викладання.

Про погану методичну підготовку випускників ХДУ писав у своєму листі до редакції і директор середньої Богодухівської школи № 3.

Ректорат і громадськість нашого університету повинні прислухатися до думки студентів, до зауважень директорів шкіл. Це вже не перші сигнали про недостатню методичну підготовку наших студентів, про відсутність у них міцних навиків виховної роботи серед учнів, про невміння наших викладачів, в першу чергу — педагогіки, психології і фахових методик прищепити майбутнім вчителям любов до педагогічної професії.

Необхідно в наступному навчальному році по-справжньому взятися за поліпшення підготовки студентів до викладання в середній школі, до цієї справи треба залучити всі партійні, комсомольські і професійні організації, які не можуть, не повинні, не мають права стояти осторонь від цього важливого державного завдання. До цього нас зобов'язують рішення колегії Міністерства вищої освіти УРСР і почуття глибокої відповідальності перед Батьківщиною, народом, партією за доручену нам важливу справу підготовки висококваліфікованих кадрів для середньої школи.

Щасливої дороги, трудових успіхів!

Цього раннього погожого ранку до головного корпусу університету з різних напрямків поспішали студенти. З рюкзаками та чемоданчиками, в широкополюх, щойно придбаних брилях, збирались вони веселими гомінками купками, сміючись і жартуючи. Ось на лавці розташувались дівчата в лижних костюмах і хлопці. Це другоккурсники історичного факультету. Дружно,

організовано і вчасно з'явилися вони сюди, щоб, не гаючи даремно часу, швидше відправитись до колгоспу і допомогти колгоспникам в сільськогосподарських роботах. А в університетському подвір'ї збираються студенти фізико-математичного факультету.

Представник колгоспу імені Леніна, Дергачівського району, куди виїждять на де-

сятиденний строк студенти, розповідає про колгосп:

— В нашій сільгоспартелі три бригади. До першої ми відправимо п'ятдесят чоловік, до другої — 40, в третю пойдуть 30 чоловік. Студенти працюватимуть на різних роботах: на збиранні врожаю, силосуванні, прополці городніх культур.

В найближчі дні до колгоспів виїдуть нові групи студентів.

На все життя запам'ятають цю урочисту хвилину п'ятикурсники економічного факультету Е. Іонова, Л. Савенко та О. Мітіна.

Познайомся з цією виставкою

Центральна наукова бібліотека університету вперше організувала виставку праць вчених нашого університету. Поряд з працями вчених, відомих всьому світові, тут представлена наукова продукція і молодих науковців.

Широко представлені праці вчених хімічного факультету, починаючи від найстарішого хіміка, заслуженого діяча науки професора Хотинського і кінчаючи пра-

цями молодих вчених, наприклад, Толмачова та інших. Для їх праць лише за цей рік відведена ціла вітрина.

Не відстають в своїй науковій продукції і біологи. Вони представлені працями проф. Устінова, доцента Воловика та ін.

Виставлені капітальні праці доктора геологічних наук Логвіненка, доцента Дубінського.

Особливо широко представлені цього року історики і філологи. Тут праці доктора історичних наук Ковалевського, статті доцента Слюсарського, завідуючого кафедрою історії партії доцента Воскресенського, доцентів Живолупа і Протопопова.

Філологи цього року друкувалися не тільки в виданнях університету, але й в інших виданнях України та Москви. Це доценти Ніженець, Вербицький, Кнейчер та інші.

Виставка викликає жвавий інтерес серед студентів. Хочеться побачити, щоб такий громадський огляд праць вчених університету планувався систематично.

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ

Міцніше згуртуємося навколо Ленінського ЦК.

Поліпшувати далі підготовку студентів до викладання в середній школі.

Про що свідчать результати екзаменів.

Подарунок (оповідання).

МІЦНІШЕ ЗГУРТУЄМОСЬ НАВКОЛО ЛЕНІНСЬКОГО ЦК!

Комуністи університету одностайно підтримують рішення Пленуму ЦК КПРС про антипартийну групу Маленкова, Кагановича, Молотова
(З партійних зборів університету)

Четвертого липня в Ленінській аудиторії відбулися збори партійної організації Харківського державного університету, присвячені обговоренню рішення червеного Пленуму ЦК КПРС про антипартийну групу Маленкова, Кагановича, Молотова.

Збори відкрив заступник секретаря партійного комітету ХДУ тов. Воловик.

— Антипартийна група Маленкова, Кагановича, Молотова, — сказав у вступній промові тов. Воловик, — встала на шлях групової боротьби проти ленінського партійного керівництва, проти ленінського ЦК. Підступна фракційна діяльність антипартийної групи Маленкова, Кагановича, Молотова і Шепілова, що до них приєднався, була повністю викрита на Пленумі Центрального Комітету КПРС. Весь склад ЦК і Центральної ревізійної комісії виявив високу пильність, одностайно засудивши розкольніцьку антипартийну діяльність групи Маленкова, Кагановича, Молотова. Ми повинні глибоко подякувати нашому Ленінському ЦК за виявлену ним незламну єдність, непримиренність і партійну принциповість при рішенні цього питання, надзвичайно важливого для життя нашої партії і всієї нашої країни. Ми повинні ще міцніше зімкнути свої ряди навколо Ленінського ЦК!

Тов. Воловик закликав комуністів висловити свої думки і почуття з приводу постанови Пленуму ЦК КПРС про антипартийну групу Маленкова, Кагановича, Молотова.

В обговоренні рішень пленуму взяли участь т. т. Рісто, Хрупін, Воскресенський, Махінко, Бейгель, Кривець, Мамалуй, Корнієнко та інші. В гарячих схвильованих промовах вони з гнівом і обуренням засуджували антипартийну діяльність групи Маленкова, Кагановича, Молотова і одностайно схвалювали рішення Пленуму. 105 комуністів, які не змогли за браком часу взяти участь в обговоренні, подали до президії зборів письмові заяви, в яких цілком схвалюють рішення Пленуму.

В прийнятій резолюції збори різко засуджують фракційну розкольніцьку діяльність групи Молотова, Кагановича, Маленкова і запевняють Центральний Комітет КПРС в тому, що партійна організація ХДУ ще міцніше згуртується навколо Ленінського ЦК і докладе всіх зусиль для виконання накреслених XX з'їздом КПРС історичних завдань культурного будівництва.

Слідами наших виступів

МІРИ ПРИЙНЯТО

На початку червня відбулась виробнича нарада викладачів і працівників філологічного факультету з порядком денним про організацію наукової та учбової роботи на факультеті. Були присутні 57 чоловік. Доповідь про підсумки перевірки стану учбової та наукової роботи на факультеті зробив голова виробничої комісії місцевого тов. Толмачов.

Виступаючи вказували, що місцевий комітет вірно зробив, що зацікавився станом наукової роботи на філологічному факультеті: в плануванні наукової роботи на факультеті дійсно є серйозні недоліки, не всі заплановані теми виконуються в строк, в існуючій системі перевірки виконання наукової тематики є ще багато формалізму, що проявляється, зокрема, в тому, що при перевірці на перший план виступають кількісні показники, в результаті чого нема достатнього уявлення про якість наукової продукції. Видаючи можливість використовуватися недосить. Статті перед друкуванням не обговорюються на пленарних засіданнях кафедр, ще не створено умови для публікації статей молодих наукових працівників та аспірантів.

Ось чому, — підкреслила нарада, — стаття «На філологічному факультеті низький рівень організації наукової роботи», вміщена в університетській газеті (25 травня 1957 р.) своєчасно і в основних положеннях вірно відображує стан справ на факультеті.

Однак, як виявилось на виробничій нараді, в статті, що побудована на матеріалах перевірки факультету місцевим, деякі факти освітлені неточно, припущені перебільшені. До списку осіб, що не виконали за останні роки планів наукової роботи, випадково потрапили т. т. Гушин, Федотова, Луцька. В той же час безпідставно був виключений з цих списків тов. Мартен'янов. Не відповідає дійсності факт, що стосується тов. Райської. Неточно передано в газеті зауваження комісії про те, що т. т. Дмитренко, Бузник, Шевченко та Пучківська, що ведуть самостійні лекційні курси, повинні бути переведені на посаду старших викладачів.

Виробнича нарада факультету, обговоривши доповідь т. Толмачова та статтю «Харківського університету», і прийнявши до уваги основні, вірні критичні зауваження розробила ряд конкретних рішень: серйозно поліпшити планування наукової роботи і посилити контроль за її виконанням, враховуючи не тільки кількісний, але й якісний бік; забезпечити регулярний випуск (щорічно по 2 томи) наукових записок, з метою надати можливість друкуватися широкому колу працівників факультету; при плануванні педагогічного навантаження провести максимальну концентрацію його в одному з семестрів для того, щоб другий семестр повністю або частково вивільнити для наукової роботи. Було вирішено також систематично обговорювати на пленарних засіданнях кафедр статті, що готуються до друку.

За чотири місяці, що минули після перемоги Лютневої революції, народні маси Росії все більше і більше переконувались в антинародному, імперіалістичному характері політики Тимчасового уряду, який відмовлявся задовольняти вимоги селян про передачу їм поміщицької землі, проводив політику національного гноблення. В країні була гостра продовольча криза, великий ріст безробіття, величезне зубожіння трудящих мас.

Обурені антинародною політикою Тимчасового уряду, робітники і революційні солдати Петрограду вимагали активних дій проти Тимчасового уряду і наставляли на перехід всієї влади в руки Рад.

Невдоволення мас ще посилювалось, коли вони дізналися про перехід російської армії 18 червня 1917 року в наступ на південно-західному фронті і про крах цього наступу.

3 липня 1917 року у Вибірзькому районі Петрограду стихійно почалися демонстрації проти Тимчасового уряду, які розрослися в загальну грандіозну збройну демонстрацію під лозунгом переходу всієї влади до Рад. Партія більшовиків була в той момент проти збройного повстання. Об'єктивних умов для його перемоги тоді не було. Революційна криза в країні до того часу ще не назріла. За більшовицькою партією не було ще більшості робітничого класу Росії. Армія і провінція не були готові для підтримання повстання в столиці. Більшовицькій партії було ясно, що ізолюване і передчасне повстання в Петрограді може лише полегшити контрреволюції розгром авангарда революції.

3 липня о 4-й годині дня на засіданні ЦК спільно з Петербурзьким комітетом і військовою організацією РСДРП(б) було вирішено не виступати.

Коли з'ясувалось, що робітників і солдат не утримати від демонстрації, партія прийняла рішення взяти участь в демонстрації з тим, щоб надати стихійному рухові робітників і солдатів мирний і організований характер.

Партія більшовиків в цей критичний момент виконала свій революційний обов'язок. Вона залишилася на своєму бойовому посту, не покинула робочих кварталів, була разом з масами.

4 липня в Петрограді розгорнулася могутня демонстрація, очолювана більшовицькою партією. В демонстрації брало участь понад 500 000 революційних робітників і солдат. Демонстранти мирно і організовано направлялись до палацу Кшесинської, де знаходилися Центральний Комітет і Петербурзький комітет більшовицької партії, а звідти направлялись до Таврійського палацу, де засідав Всеросійський Центральний Виконавчий Комітет Рад. Демонстранти обрали делегацію, яка передала Всеросійському Центральному Виконавчому Комітетові Рад вимогу взяти всю владу до своїх рук.

Прибулі з Кронштадта революційні матроси і солдати перед палацом Кшесинської просили В. І. Леніна виступити з промовою. В своєму виступі перед кронштадтцями В. І. Ленін передав їм привіт від імені петроградських робітників, висловив упевненість, що більшовицький лозунг «Вся влада Радам» повинен перемогти і переможе і закликав їх до витримки, стійкості і пильності.

В той час, коли сотні тисяч демонстрантів вимагали від Рад взяття в свої руки всієї влади, буржуазія спільно з меншовиками і есерами, що становили більшість в Радах і мали в складі Тимчасового уряду своїх представників, спільно підготували криваву розправу з демонстрацією. До Таврійського палацу були викликані реакційні частини (юнкерські і офіцерські загони), які відкрили стрільницю по демонстрантах. Вулиці Петрограду були залиті кров'ю робітників і солдатів.

Після того, як воля революцій-

ДО 40-х РОКОВИН ЖОВТНЯ

ЛИПНЕВА ДЕМОНСТРАЦІЯ 1917 РОКУ В ПЕТРОГРАДІ

них робітників і солдатів була продемонстрована, ЦК і Петроградський комітет партії більшовиків 4 липня вночі склали відозву про припинення виступів, яка була надрукована в «Правді».

Але, недовлячись на це, в ту ж ніч при повній згоді меншовиків і есерів прибувають до Петрограду контрреволюційні війська, починаються погроми загонами юнкерів і інших контрреволюційних сил.

В ніч з 4 на 5 липня контрреволюціонери громлять приміщення редакції «Правди», а 5 липня більшовицьку друкарню «Труд». На вулиці був убитий юнкерами робітник Воїнов тільки за те, що продавав «Листок Правди».

6 липня Тимчасовий уряд видав наказ про арешт В. І. Леніна. Тимчасовий уряд намагався притягти В. І. Леніна до суду за «державну зраду». Обвинувачення проти В. І. Леніна було сфабриковано в штабі генерала Денікіна на основі показів шпигунів і провокаторів. Контрреволюціонери хотіли убити вождя Комуністичної партії В. І. Леніна. Буржуазна «ліга боротьби з більшовизмом» внісела рішення про позбавлення В. І. Леніна життя. Юнкери мали від властей завдання заарештувати В. І. Леніна і по дорозі убити його.

7 липня Тимчасовий уряд ухвалив розформувати всі військові частини, які брали участь в липневій демонстрації.

12 липня Тимчасовий уряд відновив смертну кару на фронті і ввів військові суди для розправи з революційними солдатами.

Активну роль в організації розстрілу липневої демонстрації, в поході контрреволюції проти революційних робітників і солдатів, проти більшовицької партії відіграли імперіалісти США і Англії. Тодішній посол США в Росії Франсис вимагав від Тимчасового уряду вживання насильницьких мір боротьби з революцією. Він радив убити В. І. Леніна і інших керівників партії більшовиків. Заодно з Франсисом був англійський посол в Росії Б'юкенен.

В своїх статтях «Політичне становище», «До лозунгів», «Про конституційні ілюзії» і інших, В. І. Ленін дає глибокий аналіз липневих подій і намічає нову тактику партії, яка відповідає новому періоду в розвитку пролетарської революції в Росії.

В. І. Ленін пише про те, що контрреволюція одержала тимчасову перемогу, організувалась, зміцнилась і фактично взяла владу в державі в свої руки. В країні основною державною владою фактично стала військова диктатура. Наступив кінець двовладдя. Настало оновлення контрреволюційної буржуазії.

Події 3—5 липня були переломним пунктом всієї революції. Політичне становище в Росії після липневих подій докорінно відрізнялось від становища 27 лютого — 4 липня 1917 року.

В перший період революції в країні панувало двовладдя: Тимчасовий уряд і Ради. Тимчасовий уряд був органом диктатури буржуазії, Ради — органом революційно-демократичної диктатури пролетаріату і селянства. Ради мали величезну силу і авторитет. Народ був озброєний, він не піддавався насильству. Сам Тимчасовий уряд тримався завдяки змові з Радами робітничих депутатів і Петроградською Радою, перш за все. Тому ніхто, жоден клас, жодна серйозна сила не могли з 27 лютого по 4 липня 1917 року учинити опір і перешкодити переходові влади до Рад.

Все це забезпечувало мирний шлях розвитку революції. Ленінський лозунг «Вся влада Радам» був тоді лозунгом мирного розвитку революції. Такий розвиток революції був найбільш бажаним тому, що такий шлях розвитку революції був безболісним, най-

менш кровопролитним і тому найбільш вигідним для народу.

Рух 3—4 липня був останньою спробою шляхом маніфестації побудити Ради взяти владу в державі. Однак есери і меншовики, що панували в Радах, фактично передають владу контрреволюції. З цього часу мирний розвиток революції закінчився. Почався немирний, найбільш болісний шлях розвитку соціалістичної революції в Росії. В. І. Ленін відзначає, що лозунг «Вся влада Радам» в умовах нового, немирного періоду в розвитку революції, затухав би той факт, що меншовики і есери, що становили поки що більшість в Радах, остаточно зрадили справі робітничого класу, скотилися в помирну яму контрреволюції. В. І. Ленін запропонував зняти лозунг «Вся влада Радам». Разом з тим В. І. Ленін підкреслював, що більшовики не відмовляються від боротьби за Ради, партія більшовиків, як і досі, за те, щоб побудувати державу по типу Рад тобто за Радянську державу, яка повинна бути створена в результаті перемоги соціалістичної революції в Росії.

Керуючись ленінськими вказівками партія більшовиків змінила свою тактику. Вона перейшла в підпілля і сховала свого вождя в глибокому підпіллі. Партія стала готуватись до збройного повстання, щоб повалити Тимчасовий уряд і встановити Радянську владу.

Більшовики Харкова щодня роз'яснювали трудящим міста суть липневих подій, завоювали їх на свій бік, готували до рішучих битв за перемогу соціалістичної революції.

5 липня Харківська більшовицька газета «Пролетарій» в своєму зверненні до робітників і солдат Харкова закликала їх «чуйно прислухуватись до голосу нашої партії», бути готовими «по першому закличу виступити, як один чоловік».

6 липня з відозвою до робітників і солдатів міста звернувся Харківський комітет більшовицької організації, в якому була дана правильна оцінка липневих подій і викрита величезна шкода політики меншовиків і есерів для революції. Харківський комітет закликав робітників і солдатів міста підтримувати своїх «пітерських товаришів».

Більшовицька організація Харкова провела ряд мітингів на заводах і в військових частинах, щоб роз'яснити політичне становище, що створилося в країні, завдання робітників і солдатів в нових умовах боротьби. Такі мітинги відбулись на заводі ВЕК, електромеханічному заводі Російсько-французького товариства, ХПЗ, Шиманського, Лейтнера і інших. Робітники електромеханічного заводу надіслали «Петроградському революційному пролетаріату свій братерський привіт». Вони писали, що разом з ним оплакують жертви боротьби з контрреволюцією. Більшовицькі резолюції протесту проти кривавого злочинства контрреволюції в Петрограді були прийняті також профспілками «Металіст», кравців, солдатами 30-го полку.

Переслідування більшовиків в липневі дні не тільки не змінило впливу більшовицької партії, а навпаки, ще більше посилювали його. Про це свідчить перш за все зростання лав партії більшовиків. Чисельність членів партії за період між Квітневою конференцією та VI з'їздом більшовиків зросла втричі. В Харківській організації число членів партії за цей же час зросло від 1100 до 2400.

Липневі події 1917 року були знаменною перевіркою більшовицької партії як вождя соціалістичної революції, її непорушних зв'язків з масами, великої життєвої сили її революційної стратегії і тактики.

Ю. БАДІАН,
кандидат історичних наук.

Студент І к. фіз-мату Ван Цзинь-шань складає екзамени з математики проф. В. Марченку.

РЕПОРТАЖ

Про що свідчать результати екзаменів

Напружені дні стоять на радіо. Фізичному факультеті: екзамени в розпалі. Трудова обстановка панує скрізь — в читальних залах і лабораторіях, в гуртожитках і аудиторіях. Все підпорядковано одному — добре скласти екзамени.

Кожен, хто зараз відвідує старий навчальний корпус радіофізиків, дивуватиметься тиші, яка панує в його коридорах, аудиторіях... Ще так недавно стіни дрижали від веселого галасу і сміху студентів. Можна подумати, що зараз тут нікого немає. Але насправді це не так. Загляньте в читалку або в Бекетівську аудиторію і ви побачите зосереджених юнаків і дівчат, які поспішають над конспектами і книжками. Іде ретельна підготовка до екзаменів.

Екзамени ж в основному відбуваються в новому приміщенні університету на пл. Дзержинського. Так, в суботу, 29 червня екзамен з загальної фізики складали студенти-другокурсники. Пожвавлення тут не абияке, а, так би мовити, екзаменаційне. Одні перелистували сторінки підручника, інші дочитують конспекти, деякі жартують, намагаючись заспокоїти себе і товаришів. Дехто виявляє бажання заглянути в аудиторію: цікаво, мовляв, подивитися, як почують себе товариші. Чи можна як допоміжний засіб використати шпаргалку.

Хвилюються всі, але, звичайно, більше дівчата.

— Ні, мені сьогодні не поведзе, — чи-то серйозно, чи-то жартома каже одна з дівчат. Не те плаття одягла.

Але, врешті, справу вирішило не плаття, а знання, за які викладач поставив їй відмінно.

Ось відчинились двері аудиторії і вийшов зажурений юнак — Ну, як, Гриша, скільки одер-

жав, що попалося? — звернувся товариші.

— Чотири, — похмуро відповів той. — Все знав, та...

— Нічого, Гриша, прийдеш ще раз, — заспокоюють деякі. — Це чиста випадковість.

Коли я зайшов в аудиторію, де йшов іспит, відповідала Савіна. По всьому видно було, що викладач задоволений. «Переходьте до наступного питання», — сказав він їй. Савіна впевнено, хоча й трохи хвилюючись, дає ґрунтовні відповіді.

До екзаменаційного столу підходить студент Жилка. Зовні зосереджений, він змістовно відповідає на всі питання. Додаткове питання про механічні затухаючі коливання не викликає затруднень. Добре розібравши і засвоївши формули, Жилка на їх основі тлумачить поставлене питання.

Ні, не хвилюванням можна пояснити невпевнену відповідь студентки Скакун, яка переплутала терміни, закони. Це пояснюється іншим — неправильним методом самостійної роботи. З трудом формулює Скакун закон Кірхгофа, інколи відповідаючи загальними фразами: «Тут це треба якось висловити через це...».

До пізнього вечора складали другокурсники екзамен. І кожного, чия черга підходила, супроводжувало студентське «ні пуху, ні пера».

Загальний курс фізики в цю сесію складали й першокурсники. Як і старші товариші, вони склали непогано. Володимир Миколайович Костін розповів нам, що 74% відмінних та добрих оцінок на першому і другому курсах — свідчення хороших знань. Найкращі результати в 12 та 22 групах. Не відстала від них і група 13.

Відмінно відповідали першокурсники Шеїн, Чеботарьов, Троїцький, Філь, Янсон, Бондаренко, Жеваго, Тарасов, Болховітинов та ін. На II курсі глибокі знання виявили Роганін, Радченко, Булгаков, Дубовик та ін. Прикро відмітити, що не всі студенти II курсу добре засвоїли пройдене. Чомусь такому великому матеріалу, як коливання і оптика, які вимагають настирливого кропіткого опрацювання, було приділено на протязі семестру недостатньо уваги. Частина занять по розв'язанню задач не відбулась. В 21-й, 23 і 24 групах (асистент Богданова) ці заняття нічим не були компенсовані. А студенти Черняков, Баранов, Скачко значно мало працювали в семестрі, тому й знизилась їх успішність.

Взагалі на факультеті екзамен проходять непогано. Добре складає сесію IV-й курс. Нещодавно з усією серйозністю готувались студенти до екзамену з діалектичного матеріалізму. І пройшов він на досить високому рівні. У більшості були своєчасно законспектовані першоджерела як наприклад, у студентки Батівської. Розібратися в серйозних питаннях допомагала активність на семінарах. Тому й не дивно, що після екзамену в залікових книжках Соколової, Михайленко, Кашпур та інших з'явилися п'ятірки.

Курс діалектичного матеріалізму було складено без жодної трійки. В групі Р-42 з 19 чоловік, 13 одержали відмінно, а в групі Р-43 з 19 чоловік на відмінно склали 15. В цьому, звичайно, заслуга викладача В. І. Шерстюка, який зумів спрямувати зусилля студентів на опанування матеріалу.

На екзамені з фізики надвисоких частот 11 чоловік з групи Р-42 теж одержали п'ятірки. Особливо добре засвоїли цей курс Дукіна та Галенко.

Пройде зовсім небагато часу і сьогоднішні четвертокурсники стануть випускниками. Багато з них вже зараз замислились над темами дипломів. І ті, що обрали їх і ті, що оберуть, неодмінно спиратимуться в розробці питань на ті знання, які вони набули на молодших курсах. До пригоди стануть і лабораторні заняття, і вивчення спецкурсу. А знання ці глибокі. Про це свідчить результат складання четвертокурсниками спецкурсу. З 20-ти студентів групи Р-44, 18 одержали «п'ятірки» і лише 2 — «добре».

На радіофізичному факультеті продовжується сесія. Кожний екзамен — суворі і товариська перевірка набутих знань.

І. РОНІН.

Нещодавно видавництво нашого університету випустило навчальний посібник

для студентів геологічних факультетів університетів «Введение в методику исследования осадочных пород». Автор його — доктор геолого-минералогических наук профессор М. В. Логвиненко.

Як відомо, методика досліджень осадочних порід досить різноманітна й складна. Останнім часом для дослідження осадочних порід у лабораторіях науково-дослідних і навчальних інститутів застосовують чимало спеціальних методів аналізу: електронну мікроскопію, рентгеноструктурний, спектральний та термічний аналіз і багато інших найновіших методів визначення складу порід. Проте досі ще основним методом роботи петрографа лишається мікроскопія.

Тимчасом посібників з методики мікроскопічного аналізу осадочних порід немає, і це питання в літературі висвітлено дуже мало й побіжно. Ось чому новий посібник професора М. В. Логвиненка знайде свого читача і відіграє позитивну роль у піднесенні якості підготовки молодих спеціалістів-геологів.

Про необхідність викладання психології

Харківський університет, як і всі університети Союзу, повинен давати країні крім кадрів наукових працівників та інженерів ще й висококваліфікованих вчителів для середньої загальноосвітньої школи. Так воно і є. 80% випускників ХДУ працюють в школах. Якість їх праці має велике значення для навчання, виховання, формування молодого покоління, майбутнього нашої країни.

У зв'язку з цим виникає питання про якість педагогічної підготовки майбутніх вчителів в університеті. Зупинимось лише на одному з розділів цього питання — на підготовці студентів з психології.

Крім ґрунтовного знання своєї дисципліни, випускник університету повинен знати педагогіку та методику викладання свого предмету. Але цей перелік не буде вичерпним, якщо ми не навчимо студента психології. Для успішного навчання дітей у школі необхідно знати тих, кого навчаєш та виховуєш. Діти — підлітки, юнаки і дівчата, мають свої особливості, свої якості, що відрізняють їх від маленьких школярів, так само, як і від дорослого. Своєрідні сприйняття, і мислення та пам'ять, і воля та характер дитини на кожному певному етапі її розвитку. Психіка підростаючої людини може бути вивчена у зв'язку з знанням загальної психології. Крім того, кожний з методів навчання будь-якому навчальному предмету спирається на психологію засвоєння знань, так само, як спираються засоби виховання на психологію виховання.

Щоб формувати навички, уміння та знання, необхідно знати психологію. Щоб розвинути психологічні властивості особи, треба спиратися на закономірності їх розвитку. Це безперечна істина. Отже, в системі педагогічної освіти курс психології дуже важливий і ніяким іншим його не замінити. Його не може замінити курс педагогіки, по-перше, тому, що цей курс має свої завдання, по-друге, тому, що саме засвоєння педагогіки, по-перше, тому, що цей курс має свої завдання, по-друге, тому, що саме засвоє-

Дослідження осадочних порід

В книзі докладно розглядаються питання методики дослідження осадочних порід: підготовка породи для аналізу, розділення фракцій важкою водою, відокремлення мінералів за їх магнітними властивостями, визначення мінералів під мікроскопом. Автор зупиняється також на визначенні мінералів в іммерсії, при якій значно збільшується яскравість і поширюються межі зображуваного об'єкта.

Найбільший і, мабуть, чи не найцінніший розділ книги «Опис мінералів», в якому подано докладні відомості про 112 мінералів. До кожного з них дається одна або кілька мікрофотографій чи зображень характерної структури порід.

У книзі наведено повну таблицю мінералів, які трапляються в осадочних породах.

Видання книги професора М. В. Логвиненка свідчить про те, що колектив професорів і доцентів університету може створити не один цінний посібник для студентів вищих навчальних закладів нашої країни.

П. КОСТЮК.

ної підготовки з психології. Наприклад, щоб навчити майбутнього викладача орієнтуватися в педагогічному процесі на вікові особливості сприйняття, уваги, пам'яті та мислення у дітей, треба глибоко розуміти зміст цих понять. Студенти повинні оволодіти курсом психології не тільки теоретично, але й навчитися шляхом практичних занять з психології спостерігати та аналізувати психологічні процеси, якості і властивості особи, аналізувати навчальну діяльність школяра. Про необхідність знань з курсу психології говорили викладачі, групові методи філологічного факультету, підводячи підсумки педагогічної практики цього та попередніх років на своєму факультеті.

Тільки система педагогічних дисциплін забезпечить підготовку студента до майбутньої діяльності викладача. Ось чому курс психології мусить знайти своє місце в навчальних планах усіх факультетів, що готують кадри для середньої школи.

А як поставлена ця справа у нас? Ті, що складають навчальні плани, чомусь припустили, що викладачу історії треба знати психологію, а майбутньому викладачеві географії чи хімії можна її не знати. Адже психологія викладається тільки на гуманітарних факультетах — на історичному та філологічному.

Студенти природничо-географічного факультету, що переведені до нас із Сумського та Харківського педінститутів курс психології вже вивчали, в той час як студенти університету цього ж факультету з ним не ознайомлені. Таке становище викликає подив: адже з педінститутів студенти переведені до нас з метою поліпшення підготовки висококваліфікованих та всебічно освічених викладачів. А університет, таким чином цього не забезпечує.

Д. ДУБОВІС, доцент.

ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Статья 2-й статьи 1955 года

Екзамен з латинської мови приймає у другокурсників філфаку викладач І. М. Сидорова. Відповідає Р. Кузнецова.

Подарунок

ОПОВІДАННЯ

Шокатий і кирпатий Вовка сидить перед молодою вчителькою і похмуро дивиться в підлогу. Галина Петрівна знову залишила його після уроків. Вона дивиться на свого вихованця, згадує недавню педнараду, на якій трохи було не виключили Вовку зі школи, а тепер, мабуть, шкодує, що заступилася тоді за нього.

Вовка підвів скуйовджену голову і, як завжди в таких випадках, хотів посміхнутися нахабною викликаючою посмішкою, але, зустрівши суворий погляд вчительки, розгубився. Випнувши нижню губу, Вовка часто блимає білявими віями і взявши обгризену ручку, тиче нею в чорнильницю.

Галина Петрівна нічого не говорить і мовчки відходить до вікна. День стояв теплий і сонячний, посправжньому весняний. Сніг швидко танув, і струмки весело бігли по схилах міських вулиць.

Вовка схопив потріпаний портфель, хотів утекти, та не наважився і, сховавши його назад під парту, почав переписувати невиконану вправу. Галина Петрівна дивиться в шкільне подвір'я, тільки думки її повністю зайняті Вовкою: мінає третя чверть, а він і не думає виправлятися. Йй уже давно набридло писати в його щоденнику: «запізнився на урок», «не був у школі», «нагубив учителя», «образив дівчинку»...

«...І мене він не слухає, — сплило в пам'яті слова вовчиної матері. — Зовсім відбився від рук. А виключите — хуліганом стане. Кому ж користь від цього?»

Галина Петрівна глибоко зітхає: «Ех, Вовка, Вовка... Совісті у тебе немає. Мати, мабуть, з останніх сил вибивається, щоб зодягати, прогодувати, освіту дати... А ти чим їй платиш...»

Хочеться ще раз висловити наболіле. Вона скаже, що ненавидить Вовку, а на наступній педнаradі сама настоїть, щоб його виключили. Галина Петрівна злякалась думки, що прийшла в голову, і намагається бути спокійною, байдужою, тільки губи її уже тремтять і, мабуть, краще буде залишити Вовку в спокої і нічого не казати.

Галино Петрівна! — зриваючись з місця, кричить Вовка навздогін учительці. — Я зробив...

Минув ще тиждень. Ніхто з учителів не звертав уваги на присутність Вовки в класі і ніхто не викликав відповідати уроки. Навіть Петька Огурцов, що сидів з ним поруч, і той чомусь перейшов на іншу парту. Вовку дивувало й те, що класна газета «За відмінне навчання» зайняла раптом незрозумілу позицію. Бувало, так розмалюють, що самому Вовці смішно.

— А ви помітили, Антоне Сидоровичу, у Вовки з'явилися чисті зошити, — заговорила якась вчительська Галина Петрівна з викладачем математики. На мій погляд, він уже не той...

— Може, ваші він і тримає в порядку, а з математики, як і раніше, забуває дома, — не без іронії перебив її колишній класний керівник. — Ні, ви ще погано знаєте Вовку. Вчора він знову відзначився. У мого сусіда вікно розбив з рогатки. Добра від нього не жди, то вже від природи в ньому така бешкетлива натура. Чи я його не повчав — як об стінку. А він ще й матері поскаржиться. Ні, Галино Петрівна, для таких міра покарання одна — виключення! Я переконаний в цьому...

— А я з вами не згодна. І ось чому, — почала Галина Петрівна, — але владний дзвінок на урок, що пролунав, перервав їх розмову.

...Одного разу Вовка прийшов додому не в дусі. Кинув портфель в кутку, і, знявши пальто, черевиків, забрався в постіль.

— Що з тобою, сину? — спитала мати. — Ти не захворів?

Вовка мовчав. Мати дістала з шафи градусник і схилилась над сином.

— Ну, чому, мамо, вчителі такі, — захлинаючись сльозами, говорив Вовка. — Лаяли, лаяли, а тепер як хочеш живи. Хіба так вірно? Скажи, мамо.

В наступний день Вовці сповнювалось дванадцять років. Галина Петрівна з нетерпінням чекала цього дня. Вийшло так, що в 5 класі «а», в якому навчався Вовка, її уроків в цей день не було. Але як тільки прозвонив дзвоник на перерву, вона, весела і привітна зайшла до свого класу з якимсь сувертком у руці. — Діти, — урочисто оголосила вона, — поздоровавшись з класом. Сьогодні серед нас іменинник.

Всі притихли, потім разом заговорили: — Хто? Скажіть!..

— Попрохаємо зізнатися в цьому нашого іменинника. — Галина Петрівна розгорнула суверток і ті, що сиділи на першій парті, з зітханням повідомили: — «Діти капітана Гранта!»

— Ну, так хто ж? — повторила вчителька і ласкаво подивилася на Вовку. — Прошу. Клас повернувся до Вовки. Він знехотя підвівся і вийшов до столу.

Галина Петрівна тепло посміхнулася і, подаючи книгу, сказала: — Поздоровляю, Вова, з твоїм днем народження.

Вовка підозріло втупився очима в учительку, виставив вперед, як бичок, голову і приглушений гучними оплесками, окликами «Поздоровляєм!», розгубився.

Тоді Галина Петрівна тихо спитала:

— Тобі не подобається ця книга?

— Ой, що ви, Галино Петрівна! — видихнув Вовка. — Книга чудова!... От тільки я... — він не міг договорити... Шоки і вуха його палали: він був щасливий! І, посміхнувшись сяючою дитячою посмішкою, він взяв книгу і, забувши подякувати, пішов до своєї парті.

Пролунав дзвоник. Г. ТЕПЛЯКОВ. ст. IV курсу філологічного ф-ту.

В Сполучених Штатах Америки продовжують бешкетувати расисти. Школярів-негрів вони не пускають в учбові заклади, де навчаються білі діти. Часті випадки, коли негрів вбивають на вулицях.

В місті Детройті біля будинку негрятинки Етель Уеткінс, що поселилася в білому кварталі, ввечері збирається натовп хуліганів. Поліція не втручається.

На фото: Етель Уеткінс біля вікна своєї кімнати, що розбито каменем.

Фотохроніка ТАРС.

По сторінках стіннівок

„Поговоримо про себе“

Так називається рубрика чергового номеру стіннівки хімічного факультету «Фільтр», де вміщено ряд цікавих матеріалів про студентів факультету. В одному з них розповідається про перший успіх Валі Панченко, яка прийшла в університет, маючи великий досвід трудового життя. З теплою пишуть товариші про те, як Валя бореться з

труднощами, як вона досягає все більших успіхів. Нинішня сесія розпочалась для неї успішно.

«Знову Лобанов» — так озглавлена замітка, в якій студенти з гнівом і обуренням розповідають про свого співкурсника Лобанова, що своїм безвідповідальним, байдужим ставленням до занять підводив своїх товаришів по навчанню.

в 13 тис. км.) порівняно ясно нанесені на карту. Величезні внутрішні простори материка, вимірювані мільонами квадратних кілометрів, залишаються зовсім не вивченими.

Антарктида — останній обширний район земної кулі, де можливі важливі географічні відкриття. У вивченні 6-го континента беруть участь 11 країн.

Найбільші експедиції послали СРСР і США. Американська експедиція під керівництвом адмі-

3 тисячі метрів на підступах до південного геомагнітного полюсу. Вперше в глибинних високоширотних районах Антарктиди будуть працювати постійні станції. Серед них 2 радянські: станція «Восток» в районі південного геомагнітного полюса і станція «Советская» — в районі так званого полюса відносної неприступності. США передбачають створити станцію на південному географічному полюсі.

рала Берда об'єднує близько 3000 чоловік. Радянський сектор досліджень знаходиться між 85 і 105° СД. В його основі знаходиться Земля Уилкса (точніше її частини, що називаються Землею Королеви Мері і берегом Нокса), в вершині сектора знаходиться південний географічний полюс.

Радянські дослідники одержали ділянку, на якій до них не ступала нога людини, що має до того ж суворі природні умови.

Незважаючи на труднощі, наші дослідники досягли серйозних успіхів. Успішно закінчила свою роботу Перша радянська комплексна антарктична експедиція, керівана професорами Сомовим і Кортом. Зараз в Антарктиці трудиться Друга радянська антарктична експедиція, що включає (як і раніше) морський і сухопутний загони. Понад рік і чотири місяці працює берегова обсерваторія «Мирный». Регулярні дослідження проводять також станції «Оазис», «Піонерська», «Восток-1» і ряд тимчасових вивчення станцій. Уже одержані перші наукові результати. Проведена аерофото зйомка і коректування карт значних територій, уточнено особливості клімату, характер льодового покриву і окремих льодовиків.

Вивчено умови утворення одного з «оазисів» Антарктиди.

Радянські вчені і льотчики здійснили рекогносцировочні польоти в глибинні райони материка. Сотні кілометрів пройшли по незвіданій крижаній трасі санно-тракторної поїзди професорів М. М. Сомова і П. А. Шумського. Відважна восьмірка вчених, керівана Авер'яновим, проводить спостереження на висотах понад

Санно-тракторний поїзд під керівництвом професора П. А. Шумського здійснить перехід по маршруту: селище «Мирный», станція «Восток» — ст. «Советская» — «Мирный». Загальна довжина походу 5 тис. кілометрів. В дорозі будуть провадитись комплексні спостереження. Англійська експедиція в цей час має намір здійснити одночасно з двома партіями перший перетин антарктичного континенту у напрямі від берегів моря Уеллеса і моря Росса до південного полюсу. На чолі партії стоять геолог У. Фукс і відомий Новозеландський альпініст Е. Хілларі. Одним з основних завдань Р. К. А. Е. є складання комплексного фізико-географічного опису невивчених районів Антарктиди. Після завершення всіх основних досліджень Антарктида в значній мірі перестане вважатись землею загадок.

Зроблено кілька меридіональних розрізів (комплексних досліджень по певних меридіанах), в Атлантичному та Індійському океанах. Нещодавно «Обь» закінчила рейс загальною довжиною 32 тис. кілометрів. До кінця 3-го МГР вона має зробити ще 3 великих рейси. Крім «Оби» і «Лени» в океанографічних дослідженнях буде брати участь спеціальне судно «Витязь», немагнітна шхуна «Заря», радянська китобійна флотилія «Слава» і інші кораблі.

В найближчому майбутньому «Витязь» вийде в далекий рейс до берегів Нової Гвінеї і Соломонових островів, де буде проводити вивчення Тихого океану.

Міжнародне співробітництво вчених у здійсненні міроприємств 3-го МГР без сумніву збагатить знання людства про природні процеси і їх взаємозв'язки. Вчені нашої країни вносять в цю загальну справу свій великий, значний вклад.

В. ВІЛЕНКІН, доцент.

Заст. редактора Л. ГЕЛЬФЕНБЕЙН.

Ректорат, колектив історичного факультету, громадськість університету висловлюють співчуття доценту О. А. Протопопу з приводу смерті його матері.

Географічні дослідження в третьому Міжнародному геофізичному році

з кліматичними умовами і навпаки вияснити роль льодовиків як кліматотворчого фактору. Комплексні дослідження вздовж декількох меридіанів допоможуть вирішити вищезгадані питання, вони будуть сприяти також вивченню фізичної географії світового океану і його течій.

В Першому МГР Росія організувала лише дві наукові станції, в 1932 році (Другий МГР), на території СРСР працювало вже 58 станцій. Радянський Союз є найбільш активним учасником Третього МГР — на його території будуть працювати 292 метеостанції, 30 обсерваторій, що провадитимуть геомагнітні спостереження, 120 комплексних станцій, тобто всього 548 станцій.

Силами радянських вчених буде проведено 21 експедицію (в

Другому МГР 15) з них 6 морських і 2 авіаційних.

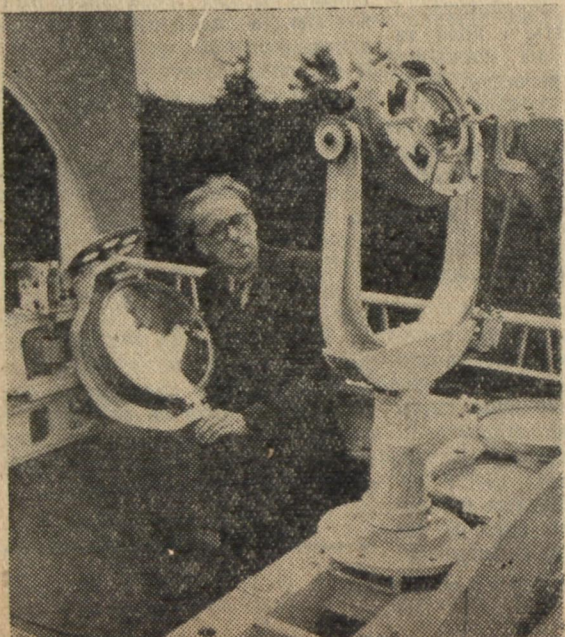
В підготовці і керівництві експедиціями беруть участь відомі вітчизняні географи і геологи: академік В. В. Белоусов, Д. І. Щербakov, О. С. Вязов, професори: М. М. Сомов, К. К. Марков, А. М. Гусев і ін.

Сухопутні експедиції будуть вивчати льодовикові райони Кавказу Середньої Азії, Алтаю і Північно-Східного Сибіру, Полярного Уралу і Нової Землі.

Поряд з маршрутними спостереженнями будуть провадитись стаціонарні спостереження на найбільших льодовиках країни.

Велика і напружена робота буде провадитись в радянському секторі Арктики дрейфуючими станціями. Станція ПП-6, очолювана В. Дріацьким, і ПП-7 на чолі з В. Ведерниковим будуть поглиблено (по розширеній програмі) вивчати природу полярних вод, льодів, полярних сьвів і атмосфери. На дрейфуючих крижинах Центральної Арктики буде встановлено близько 15 автоматичних радіометеорологічних станцій, працюючих без участі людей. Робота дрейфуючих станцій буде доповнена спостереженнями численних рухомих (стрибаючих) загонів дослідників, що базується на полярну авіацію; це дозволить значно розширити наші знання про природу Центральної Арктики.

Програма 3-го МГР передбачає організацію експедицій для вивчення найбільш важкодоступних і найменш вивчених районів земної кулі — в екваторіальній, арктичній, антарктичній зонах і в високогірських місцевостях. Такі дослідження повинні збагатити географічну науку і уточнити географічні карти. Одним з найбільш важливих і найменш вивчених об'єктів досліджень є 6-й континент — Антарктида.

Вчені Чехословачької Республіки беруть активну участь в 3-ому Міжнародному геофізичному році. На фото: доктор Войтех Летфус біля сонячного спектроскопа. Фотохроніка

ТАРС